

Guía Docente				
Datos Identificativos				2016/17
Asignatura (*)	Didáctica. currículo e organización escolar		Código	652606001
Titulación	5 Mestrado Universitario en Profesorado de Educación Secundaria: Formación e Orientación Laboral			
Descriptores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	1º cuatrimestre	Primeiro	Obrigatoria	4.5
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Pedagogía e Didáctica			
Coordinación	García Cabeza, Belen	Correo electrónico	belen.garcia.cabeza@udc.es	
Profesorado	García Cabeza, Belen Mendez Garcia, Rosa Maria	Correo electrónico	belen.garcia.cabeza@udc.es rosa.mendez@udc.es	
Web				
Descripción xeral	<p>Esta materia pretende o desenvolvemento de capacidades que permitan ao alumnado configurar un marco integrador e interrelacional da súa práctica no ámbito do sistema educativo.</p> <p>Didáctica, Currículo e Organización Escolar facilita a adquisición de coñecementos epistemolóxicos da Pedagogía, da Didáctica e da Organización Escolar, así como o desenvolvemento de habilidades e destrezas dacordo cunha intervención informada e comprometida coa atención á diversidade.</p> <p>Os principais temas e núcleos de coñecemento que se tratarán están orientados ao estudo da escola como organización, á reflexión sobre o concepto de currículo, e á análise do proceso de ensino-aprendizaxe desde a súa planificación, desenvolvemento e avaliación.</p>			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A1	(CE-G1)Coñecer as características dos estudiantes, os seus contextos sociais e motivacións
A3	(CE-G3)Elaborar propostas baseadas na adquisición de coñecementos, destrezas e aptitudes intelectuais e emocionais.
A4	4. (CE-G4)Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudiantes con diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxes
A5	5. (CE-G5)Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula e no centro, abordar e resolver posibles problemas
A9	9. (CE-G9)Participar na definición do proxecto educativo e nas actividades xerais do centro atendendo a criterios de mellora da calidade, atención á diversidade, prevención de problemas de aprendizaxe e convivencia
A16	(CE-E2)Coñecer os contidos que se cursan nos respectivos ensinos.
A17	(CE-E3)Coñecer a historia e os desenvolvimentos recentes das materias e as súas perspectivas para poder transmitir unha visión dinámica das mesmas.
A18	(CE-E4)Coñecer contextos e situacións en que se usan ou aplican os diversos contidos curriculares
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrentarse.

Resultados da aprendizaxe		
Resultados de aprendizaxe	Competencias do título	
Comprender a terminoloxía básica, específica e propia da Didáctica, así como os conceptos pertencentes aos compoñentes didácticos do proceso de ensino e aprendizaxe, de modo que sexa capaz de reflexionar con rigor sobre os mesmos e orientar racionalmente a súa futura práctica docente.	AP3 AP9 AP16	CM4 CM6
Valorar críticamente as diferentes formas de interpretar a realidade educativa de acordo coas diferentes visións sobre a función social da escola, en conexión cos obxectivos socio-educativos propostos. Comprender e reflexionar sobre a importancia da inclusión da diversidade que circunda as aulas de educación secundaria.	AP1 AP3 AP9	CM4

Comprender as diferencias entre a planificación curricular e a programación do proceso de ensino-aprendizaxe. Distinguir os diferentes niveles de concreción curricular e as súas implicacións. Coñecer os diferentes elementos e modalidades de deseño curricular.	AP3 AP4 AP9	CM4 CM6
Coñecer e diferenciar os principios básicos e as características que fundamentan a articulación curricular na actualidade.	AP4 AP9	CM4 CM6
Diferenciar os distintos elementos curriculares. Utilizar diferentes criterios tanto para a análise de grupos, de formulación de obxectivos e de selección e secuenciación de contidos consideránndoos como un corpo de coñecementos no marco dun proceso de construcción e reconstrucción progresivo.	AP3 AP4 AP5 AP9	CM4 CM6
Comprender o valor científico e pedagóxico da avaliação no campo do ensino, entendida como unha avaliação eminentemente educativa, formativa e formadora, así como afondar nas relacións entre avaliação, a investigación e a innovación.	AP3 AP4 AP9 AP17 AP18	CM4 CM6
Formalizar, sistematizar e integrar os saberes básicos da organización escolar, que permitan comprender a complexidade dos centros educativos, así como analizar e valorar críticamente a súa vida organizativa.	AP9	CM4 CM6
Coñecer algúns dos modelos más relevantes da organización escolar e comprender a importancia do contexto organizativo no proceso de ensino-aprendizaxe.	AP9	CM4 CM6
Profundizar no coñecemento crítico e fundamentado da estructura e funcionamiento do Sistema Educativo.	AP9	CM4 CM6

Contidos	
Temas	Subtemas
Módulo I. A participación, xestión e avaliação nos centros de ensino secundario.	- O sistema educativo español. - A estrutura organizativa dun centro educativo. - As dimensións organizativas dun centro educativo.
Módulo II. Funcións e concepcións do currículo.	- Os compoñentes curriculares. - As concepcións sobre o currículo: enfoques e elementos de análise. - O oculto e o manifesto da aprendizaxe escolar.
Módulo III. Deseño, desenvolvemento e avaliação do currículo.	- A educación e o ensino. O deseño e desenvolvemento do currículo. - Do currículo prescrito ao currículo contextualizado: niveis de concreción curricular. - A planificación e o desenvolvemento do currículo. - A avaliação: tipos, obxectos e instrumentos.
Módulo IV. Modelos de ensino e metodoloxías didácticas.	- O concepto de didáctica. - Os modelos e métodos de ensino. - As estratexias metodolóxicas no ensino secundario.
Módulo V. Os materiais curriculares e as TIC como recurso didáctico.	- Tipos de materiais curriculares. - Materiais curriculares: elaboración, selección e uso.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Lecturas	A1 A3 A4 A5 A9 A16 A17 A18 C4 C6	8.5	28	36.5
Portafolios do alumno	A4 A5 A16 A17 A18 C6 C4	5	20	25
Proba mixta	A1 A5 A9 A16 A17 A18 C4 C6	2.5	6.5	9

Sesión maxistral	A1 A3 A4 A5 A9 A16 A17 A18 C6 C4	16	22	38
Atención personalizada		4	0	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descripción
Lecturas	<p>Establécense unha serie de documentos de lectura obligatoria que serán a base de referencia sobre o tratamento dos contidos que se estudarán en torno aos diferentes núcleos temáticos da materia. O alumnado -previa lectura individual- deberá realizar a análise destes diferentes documentos en pequeno grupo e grupo aula.</p> <p>Durante o transcurso da materia proporanse 5/6 actividades de aula específicamente deseñadas para a análise en pequeno grupo dalgúns dos documentos más relevantes. A realización destas actividades iniciarase na aula e será completada mediante o traballo autónomo do alumnado, para o cal se atenderá ás indicacións que se proporcionarán a través da atención personalizada da profesora aos diferentes grupos, ben nas sesións interactivas, ben en titorías. Para a realización destas análises tomaranse como referencia tanto os materiais básicos da materia como outros complementarios, propostos polo alumnado ou a profesora. Os documentos resultantes da análise entregaranse nas datas que a profesora indique previamente e quedarán dispoñibles para a súa consulta na plataforma Moodle.</p>
Portafolios do alumno	<p>O alumnado, en pequeno grupo, deberá elaborar un portafolios que enmarque os documentos de síntese das 5/6 actividades de aula nunha reflexión fundamentada e argumentada nos documentos de referencia da materia así coma outros que o alumnado e a profesora consideren oportunos.</p> <p>Ao inicio do curso proporcionarase un guión pormenorizado do portafolios. A realización de dito portafolios iniciarase na aula e será completado mediante o traballo autónomo do alumnado, atendendo ás indicacións que se proporcionarán a través da atención personalizada da profesora aos diferentes grupos, ben nas sesións interactivas, ben en titorías. O portfolio resultante será entregado na data que a profesora indique previamente e quedará dispoñibles para a súa consulta na plataforma Moodle.</p>
Proba mixta	A proba mixta constituirá unha actividade final da materia de carácter computable a través da cal o alumnado deberá dar resposta a unha ou varias cuestións interrelacionadas facendo un tratamento global e integrado dos coñecementos adquiridos, de acordo co conxunto de contidos abordados ao longo da materia.
Sesión maxistral	Mediante as sesións maxistrais traballaranse os contidos que conforman o marco teórico-práctico a partir da exposición oral, guiada co uso de presentacións, de medios audiovisuais e coa introdución de cuestións dirixidas ao alumnado coa finalidade de favorecer a aprendizaxe e a construcción do coñecemento. Realizarase unha exposición xeral introductoria de cada un dos distintos temas de que consta o programa, indicando os aspectos que o alumnado debe ampliar co seu traballo persoal, coas oportunas orientacións bibliográficas.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descripción

Portafolios do alumno Lecturas Proba mixta	1. As dúbidas e demandas de orientación que xurdan das sesións expositivas, análise de fontes documentais, lecturas, actividades e preparación do exame, serán atendidas pola profesora da materia durante o horario de titorias fixado de forma oficial. 2. De maneira más específica, e no marco das sesións interactivas, a profesora ofrecerá atención personalizada mediante a que levará o seguimiento e orientación das actividades que se realicen ao longo do cuatrimestre. 3. Como a realización do portafolio é o traballo principal da materia e ten un peso importante na evaluación desta, cada grupo (ou alumno/a, de o realizar de maneira individual) deberá obligatoriamente solicitar unha titoría, fóra do horario de docencia presencial da materia. 4. Esta proposta de atención personalizada é extensible ao alumnado con reconocimiento de dedicación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia, que faga uso de dita dispensa.
--	--

Avaliación				
Metodoloxías	Competencias	Descripción	Cualificación	
Portafolios do alumno	A4 A5 A16 A17 A18 C6 C4	Para avaliar os portafolios teranse en conta aspectos ligados á estrutura e contido do mesmo. a) Estrutura: presentación, organización do contido, claridade expositiva e seguimento de normas de citación-referenciación. b) Contido: comprensión de ideas básicas, dominio conceptual, uso das fontes traballadas no tratamento dos contidos ao longo do cuatrimestre así como outras de interese e a adecuada xestión das mesmas. Serán proporcionados criterios detallados no momento de entrega do traballo. Ademais, para matizar a cualificación do portafolios valorarase o traballo realizado polo alumnado a nivel de pequeno grupo ao longo de todo o curso.	45	
Proba mixta	A1 A5 A9 A16 A17 A18 C4 C6	A proba mixta consistirá en dar resposta a varias cuestións que implicarán un tratamento global e integrado dos contidos abordados ao longo da materia.	55	

Observacións avaliação
O mestrado ten carácter presencial. O alumnado que, por motivos comunicados á profesora ao inicio do curso, non poda acudir ás sesións presenciais -ou ao finalizar estas teña unha asistencia inferior ao 80%- deberá realizar e entregar os portafolios e as 5/6 actividades derivadas das lecturas de modo individual no mesmo tempo e forma que o resto do alumnado. Este criterio é aplicable ao alumnado con reconocimiento de dedicación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia, que faga uso de dita dispensa. Se un/unha alumno/a cuxa asistencia é regular non acude á clase o día de realización dalgúnha actividade, deberá desenvolvela e entregala individualmente. Os portafolios entregarase na data que se indique ao inicio do curso. Para presentarse ao exame é condición indispensable ter presentado os portafolios e as 5/6 actividades de síntese das lecturas. Co fin de facilitar a xestión da materia e o seguimento do alumnado será obligatoria -antes da segunda semana lectiva- a actualización do perfil persoal da plataforma Moodle, insertando unha foto actual. Para superar a materia é necesario obter unha puntuación mínima do 50% do peso de cada unha das partes obxecto de evaluación ("portafolios do alumno" e "proba mixta"). Na 2ª oportunidade, os criterios de evaluación serán os mesmos que os propostos para a 1ª convocatoria.

Fontes de información

Bibliografía básica	<p>NOTA: Esta bibliografía é susceptíbel a modificacións a medida que avanza o curso académico. Realizarase unha selección de títulos da listaxe final, selección que estará disponible na Moodle e que será de lectura obligatoria.</p> <p>Álvarez, J. M. (1999). <i>Evaluar para conocer, evaluar para aprender: las razones formativas de la evaluación educativa</i>. En J.M. Álvarez. <i>Evaluar para conocer. Examinar para excluir</i> (pp. 58-61). Madrid: Morata.Area, M. (2009). Los medios de enseñanza o materiales didácticos. Conceptualización y tipos. <i>Introducción a la tecnología Educativa</i>, 24-37. Recuperado de http://www.bibliotecalibre.org/bitstream/001/415/5/Introducci%C3%B3n%20a%20la%20tecnolog%C3%ADa%20educa tiva.pdf</p> <p>Barkley, E. F.; Cross, K. P. e Howell, C. (2007). <i>Técnicas de aprendizaje colaborativo</i>. Madrid: Morata.Espín, J. e outros (1996). <i>Análisis de recursos educativos desde la perspectiva no sexista</i>. Barcelona: Laertes.Fuentes, E. J. (2003). <i>Culturas profesionales en la enseñanza y desarrollo profesional de los docentes</i>. Revista Padres y Maestros, 279, 34-39.</p> <p>Gimeno Sacristán, J. (1998). <i>El currículum: una reflexión sobre la práctica</i>. Madrid: Morata.González, Mª. T. (1992). <i>Centros escolares y cambio educativo</i>. En J.M. Escudero e J. López (Coords.). <i>Los desafíos de las reformas escolares. Cambio educativo y formación para el cambio</i> (pp. 71-95). Sevilla: Arquetipo.</p> <p>González, Mª T. (2003) (coord.). <i>Las organizaciones escolares: dimensiones y características</i>, en M. T. González. <i>Organización y gestión de centros escolares</i> (pp. 25-38). Madrid: Pearson.</p> <p>López, L.; Peliquín, F.; Pérez, C. e Rodeiro, M. (1995). <i>Análise e valoración de materiais curriculares</i>. Revista Galega de Educación, 24, 58-60.</p> <p>Martínez, J. (1995). <i>Interrogando al material curricular (Guía para el análisis y la elaboración de materiales para el desarrollo del currículum)</i>, en J. G. Minguez e M. Beas (Comps.). <i>Libros de texto y construcción de materiales curriculares</i> (pp. 221-245).</p> <p>Armillia: Proyecto Sur de Ediciones.</p> <p>Navarro, R.(coord.) (2007). <i>Didáctica y currículum para el desarrollo de competencias</i>. Madrid: Dykinson.</p> <p>Parcerisa, A. (1996). <i>Propuesta de un instrumento para el análisis de libros de texto y otros materiales que utilizan el papel como soporte</i>, en A. Parcerisa Arán. <i>Materiales curriculares. Cómo elaborarlos, seleccionarlos y usarlos</i> (pp. 97-124).</p> <p>Barcelona: Graó.</p> <p>Sarramona, J. (2000). <i>Teoría de la educación: reflexión y normativa pedagógica</i>. Barcelona: Ariel.</p> <p>Trillo, F. (1994). <i>El profesorado y el desarrollo curricular: tres estilos de hacer escuela</i>. Cuadernos de Pedagogía, 228, 70-74.</p> <p>Trillo, F. (2008). <i>La enseñanza: eso sí que es un lío</i>. En F. Trillo e L. Sanjurjo. <i>Didáctica para profesores de a pie. Propuestas para comprender y mejorar la práctica</i> (pp. 57-67).</p> <p>Rosario: Homo Sapiens.</p> <p>Lexislación Lei Orgánica 8/2013, para a mellora da calidade educativa (BOE, suplemento en lingua galega ao nº 295, 10/12/2013). Versión on-line consultada a 07/07/2015 en http://www.boe.es/boe_gallego/dias/2013/12/10/pdfs/BOE-A-2013-12886-G.pdf</p> <p>Lei Orgánica 2/2006, de 3 de maio, de Educación (BOE nº 106, 04/05/2006). Versión on-line consultada a 07/07/2015 en http://www.boe.es/boe/dias/2006/05/04/pdfs/A17158-17207.pdf</p> <p>Decreto 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obligatoria e do bacharelato na comunidade autónoma de Galicia (DOG nº 120, 29/06/2015). Versión on-line consultada a 07/07/2015 en http://www.edu.xunta.es/web/sites/web/files/content_type/news/2015/06/30/00_decreto_completo.pdf</p> <p>Decreto 324/1996, de 26 de xullo, polo que se aproba o Regulamento orgánico dos institutos de ensino secundario (DOG nº 156, 09/08/1996). Versión on-line consultada a 07/07/2015 en http://www.xunta.es/dog/Publicados/1996/19960809/Anuncio90AA_es.html</p> <p>Decreto 1333/2007 de 5 de xullo polo que se regulan as ensinanzas da educación secundaria obligatoria na Comunidade Autónoma de Galicia. (DOG nº 136, 13/07/2013). Versión on-line consultada a 07/07/2015 en http://www.xunta.es/dog/Publicados/1996/19961104/AnuncioB14E_gl.html</p> <p>Decreto 126/2008, do 19 de xuño, polo que se establece a ordenación e o currículo de bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia (DOG nº 120, 23/06/2008). Versión on-line consultada a 07/07/2015 en http://www.xunta.es/linguagalega/arquivos/Ref.ED_7.pdf</p> <p>Decreto 126-2008curriculoBacharelatoLOEGalicia.pdf</p> <p>Orde do 29 de outubro de 1996 pola que se regulan os órganos de goberno dos centros públicos de ensino non universitario de características singulares, de educación especial e educación de adultos (DOG nº 215, 04/11/1996). Versión on-line consultada a 07/07/2015 en http://www.xunta.es/dog/Publicados/1996/19961104/AnuncioB14E_gl.html</p> <p>Orde do 1 de agosto de 1997 pola que se dictan instruccións para o desenvolvemento do Decreto 324/1996 polo que se aproba o Regulamento orgánico dos institutos de educación secundaria e se establece a súa organización e funcionamiento (DOG nº168, 02/09/1998), Versión on-line consultada a 07/07/2015</p>
---------------------	---

en http://www.xunta.es/dog/Publicados/1997/19970902/AnuncioA14A_gl.html. Orde do 21 de decembro de 2007 pola que se regula a avaliación na educación secundaria obrigatoria na Comunidade Autónoma de Galicia (DOG nº 4, 07/01/2008). Versión on-line consultada a 07/07/2015

en http://www.edu.xunta.es/centros/inessanpao/system/files/080107DOG_RegulacionAvaliacionESO.pdfOrde do 23 de xuño de 2008 pola que se modifica a do 21 de decembro de 2007 pola que se regula a avaliación na educación secundaria obrigatoria na Comunidade Autónoma de Galicia (DOG nº 121, 24/06/2008). Versión on-line consultada a 07/07/2015 en http://www.xunta.es/dog/Publicados/2008/20080624/Anuncio29FEA_gl.htmlOrde do 20 de abril de 2010, pola que se modifica a Orde do 24 de xuño de 2008, pola que se desenvolve a organización e o currículo das ensinanzas de bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia (DOG nº 77, 26/04/2010). Versión on-line consultada a 30/06/2014 en http://www.xunta.es/dog/Publicados/2010/20100426/Anuncio11916_gl.htmlOrde do 5 de maio de 2011 pola que se regulan determinados aspectos relativos ao desenvolvimento do bacharelato e se complementa a normativa sobre esta etapa (DOG nº 105, 01/06/2011). Versión on-line consultada a 07/07/2015 en http://www.xunta.es/dog/Publicados/2011/20110601/AnuncioC3F1-100511-1447_gl.htmlCorrección de erros. Orde do 5 de maio de 2011 pola que se regulan determinados aspectos relativos ao desenvolvimento do bacharelato e se complementa a normativa sobre esta etapa (DOG nº 144, 28/07/2011). Versión on-line consultada a 07/07/2015 en http://www.xunta.es/dog/Publicados/2011/20110728/AnuncioC3F1-220711-4737_gl.pdfCircular 8/2009 da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa, pola que se regulan algunas medidas de atención á diversidade para o alumnado de Educación Secundaria Obrigatoria. Versión on-line consultada a 07/07/2015 en <http://www.edu.xunta.es/web/node/328>

Bibliografía complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías